

20 Yanvar Ümumxalq Hüzn Günü qeyd olundu

O günlər unudulmur

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə! Sovet ordusunun Azərbaycanda keçirdiyi qətlə! Qarabağa qarşı ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistanın təcavüzkar hərəkətlərindən Bakının küçələrinə və mey-

adına 2 saylı tam orta məktəbdə keçirildi. Qəbələ Rayon Təhsil Şöbəsi metodkabinetinin müdiri Arifə Bayramova, şöbənin məsul işçisi Kamran Abuşov, 2 saylı şəhər tam orta məktəbin direktoru Təranə Səlimova, məktəbin bir qrup müəllimi və şagirdlərinin iştirakı ilə ilk öncə Şəhidlər xiyabanı ziyarət edildi, vətən uğrunda canından keçən şəhidlərimizin məzarlarına gül dəstələri qoyuldu. Daha sonra qonaqlarla birlikdə tədbirə qayıdan Təranə Səlimova məktəb kollektivi ilə birlikdə şəhidlərin xatirəsini yad etmək üçün bir dəqiqəlik sükut elan etdi. Qızıl ordunun törətdiyi qırğının canlı şahidi olan Təranə müəlliminin ürək yanğısı ilə çıxışı oldu. Həyatı, taleyi yarımçıq

danlarına çıxaraq buna öz qəti etirazını bildirən geniş xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun döyüş hissələrinin yeridilməsi tapixdə misli görünməyən faciəyə gətirib çıxardı.

1990-cı ilin 20 yanvarında keçmiş sovet dövlətinin hərbi maşınının Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi qətlə insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixində qara səhifə olaraq qalacaqdır. Milli azadlığı, ölkəsinin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qalxmış dinc əhaliyə divan tutulması, yüzlərlə günahsız insanın qətlə yetirilməsi və yaralanması totalitar sovet rejiminin süqutu ərəfəsində onun cinayətkar mahiyyətini bütün dünyaya bir daha sübut etdirdi.

20 Yanvar faciəsindən 25 il keçir. Respublikamızın hər yerində faciənin ildönümü münasibətilə silsilə tədbirlər keçirilir. Bu tədbirlərdən biri də Qəbələ şəhər P. Osmanov

qalmış gənclərdən danışdı. 20 Yanvar dəhşətini şagirdlərə olduğu kimi çatdıran Təranə Səlimova qəlbimizdəki bu yaranı unutmamağı tövsiyə etdi.

Tədbirdə Arifə Bayramova 20 Yanvar günü gülləyə tuş gələn günahsız insanlardan, Azərbaycan xalqının həmin gün yaşadığı dəhşətli sarsıntıdan danışdı. Məktəbin tarix müəllimi Güler Müzəffərova tarixi faktlarla ermənilərin və sovet ordusunun hər zaman işğalçı siyasət yürütdüyünü və bunun ən dəhşətli formasının 20 Yanvar günündə törədildiyini vurğuladı.

Tədbirdə şagirdlərin hazırladığı şeir çəlgəngi və ədəbi-bədii kompozisiya ürekləri daha da sızlatdı. Sonda 20 Yanvar dəhşətini əks etdirən sənədli filmə tamaşa edildi.

Vüsələ NAMƏTOVA,
Qəbələ şəhər 2 saylı tam orta məktəbin müəllimi.
Fotolar S. Umuyevindir.

Şəhidlərin xatirəsinə həsr olunmuş şahmat yarışması

Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda öz canlarını qurban vermiş 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi Bum qəsəbə yaradıcılıq evində də yüksək səviyyədə qeyd olunur. Həmin tədbirlərdən biri də Bum qəsəbə

yaradıcılıq evində 20 yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsinə həsr olunmuş Bum qəsəbə birinciliyi uğrunda keçirilmiş şahmat yarışmasıdır. Yarış 16.01.2015-ci il tarixdən 19.01.2015-ci il tarixə kimi keçirilmişdir.

Bum qəsəbə tam orta məktəbin idman müəllimi Tofiq Qaragözovun hakimiyyəti ilə keçirilən şahmat yarışında Müsəlim Musayev birinci, Firidun Aşurov ikinci, Ələvsət Aləmmədov üçüncü yeri qazanmışlar.

Zahir ASLANOV,
Bum qəsəbə yaradıcılıq evinin direktoru.

20 Yanvar faciəsindən 25 il keçdi

(Əvvəli 4-cü səhifədə).

Yanvarın 19-da Azərbaycanda fəvqəladə vəziyyətin elan edilməsinə 7 saat qalmış 11 minlik sovet ordusu respublikamızın paytaxtı Bakı şəhərinə yeridilərkən insan hüquqlarına dair beynəlxalq sənədlər, o cümlədən «İnsan hüquqlarının ümumi Bəyannaməsi», «Vətəndaş və siyasi hüquqlar haqqında» və «İqtisadi, sosial və mədəni hüquqlar haqqında» beynəlxalq paktlar, habelə kesmiş SSRİ və Azərbaycan SSR-nin konstitusiyaları kobudcasına pozuldu. Sovet Ordusunun böyük kontingentinin, xüsusi təyinatlı bölmələrin və daxili qoşunların Bakıya yeridilməsi xüsusi qəddarlıq və görünməmiş vəhşiliklə müşayiət edildi. Kommunist diktaturası Çexoslovakiyaya, Macarıstana, Əfqanıstana qarşı həyata keçirdiyi hərbi müdaxiləni, hətta o zamankı Sovet İttifaqının müttəfiq respublikalarından biri olan Azərbaycanda da təkrarlamaqdan çəkinmədi. Azərbaycana yeridilən ordu hissələrinin tərkibinə Stavropol, Krasnodar və Rostovdan səfərbərliyə alınan erməni əsgər və zabidləri, sovet hərbi hissələrində xidmət edən ermənilər, erməni kursantlar da daxil edilmişdi.

SSRİ DTK-nin «Alfa» qrupu yanvarın 19-da saat 19.27-də Azərbaycan televiziyasının enerji blokunu partlatdı, respublikada televiziya verilişləri dayandırıldı. Gecə isə qoşun fəvqəladə vəziyyət elan edilməsindən xəbərsiz olan şəhərə daxil oldu və əhaliyə divan tutmağa başladı. M. Qorbaçovun fərmanı qüvvəyə minənədək yanvarın 20-də gecə saat 1-dək xeyli insan qətlə baş vermişdi. Bakıda fəvqəladə vəziyyətin elan olunması haqqında məlumat isə əhaliyə yalnız yanvarın 20-də səhər saat 7-də respublika radiosu ilə çatdırıldı. Həmin vaxt öldürülənlərin sayı artıq 100 nəfərə çatmışdı. Halbuki, Qorbaçovun Azərbaycana ezam etdiyi yüksək vəzifəli emissarlar həyasızcasına bəyan edirdilər ki, Bakıda fəvqəladə vəziyyət elan olunmayacaqdır.

Azərbaycanın informasiya blokadasına alındığı bir şəraitdə baş vermiş həqiqətləri operativ surətdə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq zərurəti yaranmışdı. Dəhşətli faciəyə kəskin etiraz olaraq 1990-

cı il yanvarın 21-də ailə üzvləri ilə birgə Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək mətbuat konfransı keçirən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev hadisəyə operativ və düzgün qiymət verən ilk vətənpərvər siyasi xadimlərdən idi. Ulu öndərin qətiyyətli mövqeyi respublikamızın informasiya blokadasına alındığı ağır günlərdə totalitar rejimə ağır və sarsıdıcı zərbə oldu. Heydər Əliyev çıxışında Kommunist rejiminin gerçək simasını açmış, xalqımızın suveren hüquqlarına qəsd olduğunu bildirmiş və bu siyasətə qəti etirazını ifadə etmişdi. Böyük öndər üzvləşdiyi təzyiqlərə məhəl qoymadan öz cəsarəti, yeməzliyi ilə Azərbaycana sədəqətini göstərmişdi. Psixoloji və ruhi sarsıntı içərisində yaşayan azərbaycanlılar 1990-cı il yanvarın 21-də onun Moskvada Azərbaycan nümayəndəliyinin binasında qəzəbli və qətiyyətli bəyanatının doğurduğu əks-sədanı eşitdilər. Heydər Əliyev bütün təzyiqlərə və təhdidlərə baxmayaraq, mənsub olduğu xalqın faciəsinə məsuliyyət daşıyanları Kremlin bir addımlığında, həm də bütün dünyanın gözü qarşısında ittiham edirdi.

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini əldə etdikdən sonrakı illərdə isə başlan hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışmış respublika rəhbərləri 20 Yanvar qırğınına siyasi-hüquqi qiymət verilməsi və cinayətkarların müəyyən edilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparmadılar. Yalnız 1994-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən Qanlı Yanvar hadisələrinə tam siyasi-hüquqi qiymət verildi, faciənin günahkarlarının adları açıq şəkildə bəyan edildi...

Bakının ən yüksək nöqtələrindən birində hər bir azərbaycanlı üçün müqəddəs and yerinə çevrilmiş bir yer var. Bu, 20 Yanvar qurbanlarının və Ermənistanın hərbi təcavüzünə qarşı döyüşlərdə həlak olanların dəfn edildiyi Şəhidlər Xiyabanıdır. Hər il yanvarın 20-də yüz minlərlə insan Vətənin azadlığı və suverenliyi uğrunda canlarından keçmiş Azərbaycan oğul və qızlarının əziz xatirəsini ehtiramla yad etmək üçün buranı ziyarət edir. Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən oğullarının xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaqdır.